

μιὰ ἐπιφυλλίδα μετὸν τίτλο: «Ἀνάμεσα στὶς ἀναφυόμενες σκέψεις» ὅπου κάμνει λόγο γιὰ τὰ νεώτερα φιλολογικὰ καί, πρὸ πάντων, γιὰ τὴν προσπάθεια τῶν νέων. Καὶ τοῦτο, μετὴν εὐγενικῇ πρόθεσιν νὰ διαφωτίσει καὶ νὰ διαπαιδαγωγήσῃ τὸν λαόν.

ΚΑΪΨΟ, 1919.

E. G. CAHEN

Η ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΝΕΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ.—Μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιθυμίες—γιὰ νὰ μὴν πῶ τὸ ὄνειρο—τοῦ πρῦτανῃ τοῦ King's College καὶ μεγάλου φίλου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Dr Ronald M. Burrows, ἦταν ἡ σύσταση αὐτῆς τῆς ἑδρας. Ὄταν, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1916 βρισκόμουν αὐτὴν ἐγκαίνια, στὸ ἴδιο Πανεπιστήμιον, τῆς ἑδρας τῆς ἰσπανικῆς, μετὸν τῆς καρδιᾶς μου εἶπε: «πότε θ' ἀξιωθοῦμε νάχωμε καὶ ἑδρα τῆς Νεο-Ἑλληνικῆς!» Κι' ὁ Βενιζέλος εἶχε τὴν ἴδια ἐπιθυμίαν. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1915 εἶχε τηλεγραφῆσαι τοῦ Burrows πῶς εἶχεν ἑτοιμὸν νὰ παρουσιάσῃ στὴ Βουλὴ νομοσχέδιον γιὰ νὰ βοηθήσῃ ὑλικά τὴν σύστασιν αὐτῆς. Τὰ κατόπιν ἔθνικα συμβάντα—οἱ συμφορὰς οἱ ἔθνικες νὰ ποῖμε πῶς σωσὰν—δὲν τὸν ἄφηναν τότε νὰ τὸ κάμῃ.

Πέρασε μερικὸς καιρὸς. Δυὸ Ἑλληνες—Χιῶτες μάλιστα—οἱ κ. κ. Ν. Εὐμορφόπουλος καὶ Μ. Μηταράγγας μετὴν τὴν βοήθειαν τοῦ πρέσβη μας κ. Γενναδίου ἀνέλαβαν νὰ σπρώξουν τὴν ιδέα. Μάζεψαν £ 11.380 ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Μασσαλίας. Στὸ γυρισμὸν τοῦ ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ὁ Βενιζέλος δὲν ἔχασε τὴν ὑπόσχασίν του καὶ ἡ Βουλὴ μας ψήφισε γιὰ τὴν ἑδρα αὐτὴ £ 300 τὸ χρόνο. Κ' ἔτσι συστήθηκεν ἡ ἑδρα, ὅπου θὰ διδάσκηται ὅχι μόνον ἡ Νεο-Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ Φιλολογία μὰ καὶ ἡ Βυζαντινὴ. Μόνιμος καθηγητὴς δὲν διορίσθηκεν ἀκόμα. Τὸ χειμῶνα τοῦτο ἴσως διδάξῃ ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου μας κ. Σ. Μενάρδος Νεο-Ἑλληνικὴ Φιλολογία καὶ ὁ λόγιος κ. Ἰω. Ν. Μαυρογορδάτος Νεώτερον Ἑλληνικὴ Ἱστορίαν. Ὑφηγητὴς διορίσθηκεν ὁ κ. Λυσίμαχος Οἰκονόμου, μαθητὴς τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Diehl, τὸν ὁποῖον ἡ διδακτορικὴ «Θέσις» στὴ Sorbonne «Ἡ θερησκευτικὴ ζωὴ στὴ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορίαν στὸν καιρὸ τῶν Κομνηνῶν καὶ τῶν Ἀγγέλων» βγήκε τελευταίως στὸ Παρίσι σ' ἓναν ὥραιον τόμον ἀπὸ 250 σελίδας μετὴν τιμητικώτατον καὶ σοφὸν πρόλογον τοῦ Diehl.

Κ' ἔτσι ἡ γνώσις τῆς Νεο-Ἑλληνικῆς, ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ λογοτεχνικὴ, γιὰ πρώτη φορὰ ξαπλώνεται καὶ στὴν Ἀγγλίαν. Καὶ μ' αὐτὴ φυσικὰ κι' ὁ δημοτικισμὸς.

ΑΘΗΝΑ, ΘΕΒΡΗΣ 1919.

Δ. Π. Π.

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙ Ο κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ.—Ἄν ἡ δημοτικὴ γλῶσσα καθιερώθηκε ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ Κράτος πᾶν στὸ δημοτικὸν σχολεῖον, τὸ ὀφείλομε σὲ μεγάλο μέρος στὴν δράσιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου τῆς Ἀθῆνας. Μὲ τὰ δημοσιεύματά του, τὸ περιοδικόν του καὶ τὴν ὅλην κοινωνικὴν του δράσιν, σκόρπισε γύρω του μίαν ἀξιόλογον ἐπιρροὴν ποὺ μᾶς δίνει σήμερον τοὺς καρπούς αὐτῆς. Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὰς αὐτοῦ, ὁ Ἀλέκος Δελμούζος, ἔχτισε τὸ πρότυπον Παρθεναγωγεῖον τοῦ Βόλου καὶ ἄρχισε ἔτσι πρῶτος τὸ πείραμα νὰ λύσῃ τὸ ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα στὴν Ἑλλάδα. Σήμερα ὁ Δελμούζος πάλιν μαζὺ μετὸν πραγματικὸν διευθυντὴν ὅλης τῆς κινήσεως ποὺ γίνεται ἀπ' τὸν Ὁμιλόν, τὸν κ. Τριανταφυλλίδην, ὡς Ἀνώτεροι Ἐπόπτες τῆς Παιδείας, ὁδηγοὺν καὶ ἐπιστατοῦν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς δημοτικῆς.

Ἡ ἐργασία εἰδικῶς τοῦ κ. Τριανταφυλλίδην ἀπὸ χρόνια τώρα τιμᾷ ἀληθινὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην. Κατόρθωσε ὁ Τριανταφυλλίδης ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς νάντιληφθῇ τὴν πραγματικὴν φύσιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος: εἶδε ὅτι ἡ γλῶσσα εἶνε καθαρὸν κοινωνικὸν φαινόμενον. Ὅχι δηλαδὴ αὐθαίρετον κατασκευάσμα περισσότερον ἢ λιγώτερον σοφοῦ θεωρητικοῦ, ἀλλὰ γέννημα αὐθόρμητον καὶ πολυσύνθετον μιᾶς ὁλόκληρης κοινωνίας. Ἐτσι διόρθωσε τὴν δογματικότητα τῶν πρώτων δημοτικιστῶν ποὺ δὲν πετύχαν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ κάποιον ἰδεολογικὸν φανατισμὸν ποὺ τοὺς ἔκανε νὰ συλλαμβάνουν τὴν γλῶσσαν ὡς ἓνα κατασκευάσμα τῆς λογικῆς.

Μὲ τὸ πρῶτον τοῦ ἑλληνικοῦ ἔργου, γιὰ τὶς ξένες λέξεις «Ξενηλασία ἢ Ἰσοτέλειαν» φανερόνεται ἓνα καλὰ συστηματοποιημένον καὶ μελετημένον μυαλὸν ποὺ δὲν χρειάζεται παρὰ νὰ συγκεντρώσῃ περισσότερον τὶς γνώσεις του καὶ τὰ συμπεράσματά του γιὰ νὰ γίνῃ ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ὁρθογραφίας μας», πικρῆς σὲ μάθησιν καὶ ἀκριβολογία μελέτης. Τὸ ὀρθογραφικὸν σύστημά του ἂν καὶ ὅχι ἁπλό, εἶνε ὅμως ἡ πρώτη ἀπόπειρα ἀπλοποιήσεως τῆς κληρονομικῆς αὐτῆς ἀμαρτίας ποὺ εἶνε ἡ ὀρθογραφία μας.